

Slaba tovarišija.

Nepega dne smo sedeli z babico pred domačo hišo. Kar pride po poti, ki je držala mimo hiše, star berač z leseno nogo. Stopil je k nam in poprosil kruha.

Z babico sta se poznala in sta nekaj časa govorila. Ko je odšel, nam je pripovedovala babica o njegovem življenju.

Rojen je bil v naši vasi, poleg cerkve v koči, ki je sedaj že razpala. Njegov oče je bil cerkovnik.

Peter je bil njegov edini otrok. Zato ga je oče zelo ljubil. Kar si je fantič pozelel, je dobil, dasiravno je oče težko služil denar.

Ko je Peterček malo odrastel, je stregel pri sveti maši. Oče je zelo želel, da bi bil kdaj tudi njegov Peterček duhovnik.

Ko je fantič dovršil domačo šolo, je stopil njegov oče neke nedelje popoldne v župnišče ter po mnogih ovinkih prav nazadnje omenil tudi o Peterčku in o šolanju.

Gospod župnik niso ugovarjali; obljubili so mu še pomoč.

Odtedaj je oče še bolj skrbel za Peterčka.

Delal je neprestano in skrbno shranil vsak denar, da bi mogel sina šolati.

Ko je nastopila jesen, ga je peljal v mesto. Stanovanje je dobil pri stari ženici, kjer so stanovali nekdanj tudi gospod župnik.

Hrano sta dobila, na prošnjo župnikovo, pri dobrih ljudeh.

Ko sta vse opravila, je oče Peterčka še enkrat pokrižal in je odšel domov.

Večkrat ga je potem obiskal. Tudi gospod župnik so bili pogosto pri njem.

Pridno se je učil mali Peterček, da je bil vedno prvi v šoli.

Kako je bil oče vesel, ko je prišel o velikih počitnicah z dobrim izpričevalom domov! Gospod župnik so dijačka podpirali in skrbeli zanj kot lastni oče.

V hudi zimi pa so zboleli župnik in umrli. Z dobrim gospodom je izgubil Peterček velikega dobrotnika.

To je tudi takoj občutil. Oče niso zmogli vsega, ko so komaj sami sebe živili s pičlim zaslužkom.

Vendar so mu še pošiljali toliko, da je lahko živel.

Čez nekaj let, ko je bil Peterček že gimnazijec in si je lahko že sam kaj prislužil, so mu zboleli oče.

Bili so že precej v letih in moči so jim vedno bolj pešale. Vendar umrli niso. Ko je prišel Peterček na velike počitnice domov, so oče še vedno ležali.

Soseda je hodila kuhat in opravljat, kar je bilo treba. Peterčku je bilo zelo dolgočasno doma, ker so bili oče bolni. Zdelo se mu je, da ni vse tako, kakor je bilo nekdanj, ko so bili oče še zdravi. Takrat je bilo vse bolj veselo in domače.

Najraje je Peter zahajal h krojaču v sosednjo vas. Ko mu je nekoč soseda rekla, da tam ni zanj družčina, se je Peter res nekaj dni zdržal, da ni šel, — a kmalu se ga je spet polastila želja, pa se je zmuznil na skrivnem.

Krojač Vencel se je preselil pred nekaj meseci v sosednjo vas. Bil je srednje starosti in šepav. Ljudje so pravili, da ni kaj prida. Klatil se je, kakor je sam pripovedoval — deset let po svetu.

Petru je v začetku jako ugajal. Govoril je tako pametno, da bi ga bil človek vedno poslušal.

A kmalu je postal drugačen. Jel mu je praviti o tem in onem, kar še ni nikdar slišal. Njemu se je zdelo grdo, a krojač se je smejal, da je bilo Petra sram. Potem Petra nekaj časa ni bilo k njemu. A kmalu mu je postalo dolgčas, izkušnjava je zmagala in šel je spet k njemu.

Oče in soseda sta fanta skupno opominjala, naj ne hodi h krojaču. Nekaj časa se je potem res ogibal, a kmalu je bil stari.

Približal se je konec počitnic. Peter je sam čutil, da se je v teh počitnicah precej izpremenil. Nič ni bil več tako vesel kot nekdanj.

Odšel je nazaj v mesto. Tudi tu je občutil izpremembo. Povrh še nesreča, da je prišel v mestu

med tovariše, ki niso bili na dobrem glasu. Tu se je popolnoma izpridil.

Sedaj ni bil več pridni Peterček veselje očetovo in radost učiteljev — ampak bil je leni, zanemarjeni Peter. Kolikokrat so mu oče pisali, naj se pridno uči in pusti slabe tovariše, a nič ni pomagalo.

Oče so umrli, sin pa je postal od tedaj še slabši. O počitnicah je prišel včasih k stricu v vas, a vsi ljudje so opazili, da je dečko hudoben.

Ko je bil že na višji gimnaziji, se je moral preživiti s poučevanjem. Dokler je bil priden, si je precej prislužil. Ko je pa začel sam pešati, ga ni nihče več hotel za inštruktorja.

Tako je ostal Peter sam na svetu, zapuščen, a po svoji krivdi.

Pa tudi zdaj bi si bil še lahko pomagal, če bi bil hotel. Ker o zraku in o vodi ni mogel živeti, je dobil v mestu službo v neki prodajalni. Pisal je v pisarni. Pa tudi tam ga ni trpelo.

Ko so zaslutili, da pisar izmika, sicer polagoma in malo, so ga odslovili.

Nepošten človek nima nikjer več veljave. To je čutil tudi Peter. Kjer je iskal službe, povsod so ga povpraševali po izpričevalih. A ta mu niso bila v priporočilo.

Šel je po svetu. Dolgo časa se je klatil od sela do sela. Če je dobil že delo, naj je bilo kakršnokoli, je že še živel; a največkrat je moral stradati in prositi.

Kratek čas je bil na Ogrskem paznik v graščinskih gozdih. Toda sedel je rajši v gostilni, kot hodil po gozdih. V gostilni je izgubil tudi nogo.

Začel je nekoč prepir z mladeniči iz tistih vasi. Ker so bili že vsi vinjeni, so se začeli biti s pestmi, a nazadnje z vsem, kar je komu prišlo v roko. Nekdó je pograbil Petrovo puško, da strelj v tla in stem druge prestraši. A po nesreči je privzdignil orožje previsoko, sprožilo se je in krogla je šla Petru v koleno.

Odnesli so ga v grad in poklicali zdravnika, ki mu je obvezal rano. Drugi dan so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so mu odrezali nogo.

No, potem je začel kar nacelem prosjačiti. Delal je res težko, a šlo bi bilo že, ako bi bil hotel. Ko se je postaral, je prihajal večkrat tudi v domačo vas, ker je mislil, da se ga ljudje ne spominjajo več. A semtertja je živel še kdo, ki je vedel, kdo je bil Peter in kako jo je zavozil.

Starši so otrokom kazali nanj in deco opominjali, naj se izogiba slabe družčine. Berač Peter je bil živ zgled izgubljenega človeka.

V. Žirov.

Zvonček.

Gorek vetrec je potegnil
tam od juga čez ravan,
snežec beli je pobegnil,
prosto zopet diha plan.

Gorko solnce obudilo
v zemlji je premnogo kal,
a najbolj se je mudilo
zvončku iz premrlih tal.

Glej ga! V bregu že pozvanja,
kliče v dol: „Pomlad je tu!
druga rast šele poganja,
jaz pa že cvetim, juhu!“

Zvonček beli, rad utrgal
tvojo glavico bi jaz,
za spomin bi jo obdržal,
mlade vigredi dokaz.

A ni treba se me bati,
le pozvanjaj še glasno,
da čim preje se po trati
cvetke druge razcvetó.

K. Javoršek.

Ko bliža se maj . . .

Suho zlato troši solnček
majhni zemlji v naročaj . . .
suho zlato: da krasneje
bo blestel veseli maj.

Da bo cvetje bolj žareče,
da bo polje kakor raj,
da bo rosa bolj blestela,
bolj šumel veseli gaj:

Zdaj ko bliža se na krilih
zlatih večnolepi maj,
ko veseli solnček troši
zemlji zlato v naročaj . . .

Zvonimir.

